

Lag om konkurrensbegränsningar (480/1992), innan ändringar som trädde i kraft den 1. maj 2004

- Kapitel 1 Allmänna stadganden
- Kapitel 2 Konkurrensbegränsningar
- Kapitel 3 Information om konkurrensbegränsningar
- Kapitel 3a Tillsyn över företagsförvärv
- Kapitel 4 Procedurbestämmelser
- Kapitel 5 Särskilda stadganden

1 kap Allmänna stadganden

1 §

Om skydd för en sund och fungerande ekonomisk konkurrens mot skadliga konkurrensbegränsningar gäller denna lag.

Vid tillämpningen av lagen skall särskilt beaktas konsumenternas intresse samt att friheten att idka näring skyddas mot obefogade hinder och begränsningar.

2 §

Denna lag tillämpas inte på avtal eller arrangemang som gäller arbetsmarknaden.

Denna lag tillämpas inte på avtal, beslut eller med dessa jämförbara förfaranden som lantbruksproducenter eller deras sammanslutningar har träffat eller vidtagit och som gäller primärproduktion av lantbruksprodukter, då förfarandena främjar en ökning av produktiviteten inom lantbruket, marknadens funktionsduglighet, tillgången på livsmedel och uppnåendet av skäliga konsumentpriser, samt sänker kostnadsnivån.

Lagen tillämpas dock på sådana i 2 mom. nämnda förfaranden som i betydande utsträckning förhindrar en sund och fungerande konkurrens på marknaden för lantbruksprodukter eller leder till missbruk av dominerande ställning på marknaden.

Om inte något annat föreskrivs genom förordning av statsrådet, skall denna lag inte tillämpas på konkurrensbegränsningar som inskränker ekonomisk konkurrens utanför Finland, till den del de inte avser en finländsk kundkrets. Genom förordning av statsrådet

kan föreskrivas att lagen skall tillämpas på konkurrensbegränsningar med verkningar utomlands, om detta har avtalats med en främmande stat eller om utrikeshandelns fördel kräver det.

Vad 4 mom. stadgar gäller inte de åtgärder av konkurrensverket om vilka det bestäms särskilt i Europeiska gemenskapernas rättsakter.

3 §

Med näringsidkare avses i denna lag en fysisk person eller en privat- eller offentligrättslig person som yrkesmässigt saluför, köper, säljer eller annars mot vederlag förvärvar eller överlåter varor eller tjänster (*nyttigheter*).

En näringsidkare eller en sammanslutning av näringsidkare anses ha dominerande ställning på marknaden, om näringsidkaren eller sammanslutningen i hela landet eller inom ett visst område har ensamrätt eller annars en så dominerande ställning på en bestämd nyttighetsmarknad att den på ett väsentligt sätt styr prisnivån eller leveransvillkoren eller på något annat motsvarande sätt påverkar konkurrensförhållandena i ett visst produktions- eller distributionsled.

2 kap Konkurrensbegränsningar

4 §

I näringsutövning får inte krävas att en näringsidkare i ett senare försäljningsled vid försäljning eller uthyrning av nyttigheter inom landet inte går över eller under ett visst pris, ett visst vederlag eller en viss grund för bestämmande av priset eller vederlaget.

5 §

I näringsutövning får inte tillämpas något avtal eller i samförstånd med andra näringsidkare något annat arrangemang som vid anbudstävling om köp eller försäljning av en vara eller tillhandahållande av en tjänst innebär att

- 1) någon skall avstå från att ge ett anbud,
- 2) någon skall ge ett högre eller lägre anbud än någon annan, eller att
- 3) samråd mellan anbudsgivarna vid en sådan anbudstävling annars skall förekomma i fråga om anbudssumman, förskott eller kreditvillkor.

Vad som stadgas i 1 mom. gäller inte avtal eller andra arrangemang som innebär att

anbudsgivarna har gått samman för ett gemensamt anbud om en samfällid prestation.

6 §

I ett och samma produktions- eller distributionsled verksamma näringsidkare eller sammanslutningar av sådana får inte genom avtal, beslut eller därmed jämförbart förfarande

- 1) bestämma eller rekommendera priser eller vederlag som skall uppbäras eller betalas i samband med näringsverksamhet, eller
- 2) begränsa produktionen, dela upp marknaden eller leveranskällorna, om dessa åtgärder inte är nödvändiga för arrangemang som effektiviserar produktionen eller distributionen eller främjar den tekniska eller ekonomiska utvecklingen varvid nyttan huvudsakligen kommer kunderna eller konsumenterna till godo.

7 §

Missbruk av dominerande marknadsställning för en näringsidkare eller en sammanslutning av näringsidkare är förbjudet. Missbruk anses bland annat den göra sig skyldig till som

- 1) utan sakskaäl avstår från ett affärsförhållande,
- 2) använder sig av affärsvillkor som inte bygger på god handelssed och som begränsar kundens handlingsfrihet,
- 3) utan särskilda skäl använder sig av ensamförsäljnings- eller ensaminköpsavtal,
- 4) tillämpar en prissättningspraxis som är oskälig eller uppenbart syftar till att begränsa konkurrensen eller som
- 5) utnyttjar sin dominerande ställning på marknaden till att begränsa konkurrensen vid produktion eller marknadsföring av andra nyttigheter.

8 §

För en näringsidkare eller en sammanslutning av näringsidkare som bryter mot 4-7 §§ skall bestämmas en påföljdsavgift (*konkurrensbrottsavgift*), om inte förfarandet anses vara obetydligt eller om det annars anses omotiverat att bestämma en påföljdsavgift för att trygga konkurrensen.

Avgiften skall bestämmas med beaktande av arten och omfattningen av konkurrensbegränsningen samt dess varaktighet. Avgiften är mellan femtusen och fyra

miljoner mark. Om det med beaktande av konkurrensbegränsningen och omständigheterna är motiverat, får beloppet överskridas. Avgiften får likväl vara högst 10 procent av varje i konkurrensbegränsningen deltagande näringsidkares eller sammanslutnings omsättning under det föregående året.

Påföljdsavgiften skall på framställning av konkurrensverket bestämmas av marknadsdomstolen. Avgiften skall betalas till staten.

4 mom. har upphävts genom L 30.4.1998/303.

9 §

En konkurrensbegränsning som inte är förbjuden enligt 4-7 § anses ha skadliga verkningar, om den på ett sätt som är oacceptabelt för en sund och fungerande konkurrens hämmar eller är ägnad att hämma effektiviteten inom näringslivet, eller om den hindrar eller försvårar någon annans näringsutövning.

3 kap

Information om konkurrensbegränsningar

10 §

En näringsidkare eller en sammanslutning av näringsidkare skall på uppmaning av konkurrensverket ge detta alla de uppgifter och handlingar som behövs för utredning av en konkurrensbegränsnings innehåll, ändamål och verkningar samt för utredning av konkurrensförhållandena.

En näringsidkare eller en sammanslutning av näringsidkare skall på uppmaning av konkurrensverket också lämna uppgifter och handlingar för utredning av om näringsidkaren eller sammanslutningen har dominerande ställning på marknaden.

Motsvarande uppgifter och handlingar skall ges länsstyrelsen när denna reder ut konkurrensbegränsningar eller klarlägger konkurrensförhållandena.

På uppmaning skall uppgifterna ges skriftligen.

10 a §

Utlämnande av sekretessbelagd handling till Kommunikationsverket

Utöver vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) har Konkurrensverket rätt att lämna ut en sådan sekretessbelagd handling som avses i 24 § lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet och som det erhållit eller

upprättat i samband med skötseln av sina uppgifter enligt denna lag till Kommunikationsverket, om det behövs för skötseln av Kommunikationsverkets uppgifter.

3 a kap

Tillsyn över företagsförvärv

11 §

Med företagsförvärv avses i denna lag

- 1) förvärv av sådan bestämmanderätt som avses i 1 kap. 3 § lagen om aktiebolag (734/1978) eller förvärv av motsvarande faktisk bestämmanderätt (*bestämmanderätt*),
- 2) förvärv av en näringsidkares hela rörelse eller en del därav,
- 3) fusion, samt
- 4) grundande av ett sådant samföretag som varaktigt sköter samtliga uppgifter som ankommer på ett självständigt företag.

Bestämmelserna om tillsyn över företagsförvärv tillämpas inte på ett sådant arrangemang inom en koncern som avses i 1 mom.

Med part i ett företagsförvärv avses den som förvärvar bestämmanderätt, den som förvärvar sådan rörelse som avses i 1 mom. 2 punkten eller en del därav, föremålet för bestämmanderätten, sådan rörelse som avses i 1 mom. 2 punkten eller del därav, ett samfund eller en stiftelse som deltar i en fusion som avses i 1 mom. 3 punkten samt en stiftare av ett samföretag som avses i 1 mom. 4 punkten.

11 a §

Bestämmelserna om tillsyn över företagsförvärv tillämpas på ett företagsförvärv, om parterna i företagsförvärvet tillsammans har en omsättning som överskrider 2 miljarder mark och minst två av parterna i företagsförvärvet har en omsättning som överskrider 150 miljoner mark. En förutsättning för tillämpning av bestämmelserna är dessutom att föremålet för förvärvet eller ett samfund eller en stiftelse som tillhör samma koncern som det, det överlåtande samfundet eller den överlåtande stiftelsen eller ett samfund eller en stiftelse som tillhör samma koncern som någon av dessa eller ett samföretag som skall grundas bedriver affärsverksamhet i Finland.

Vad som i denna lag bestäms om omsättning gäller

1) i fråga om sådana kreditinstitut, företag som tillhandahåller investeringstjänster och andra finansinstitut på vilka bestämmelserna i 4 kap. kreditinstitutslagen (1607/1993) tillämpas, den sammanräknade summan av intäktsposter, exklusive extraordinära intäkter, enligt resultaträkningen som gjorts upp i enlighet med bestämmelserna i nämnda lag, samt

2) försäkrings- och pensionsanstalters totala premieinkomster eller, i fråga om en pensionsstiftelse, pensionsstiftelsens premieinkomster.

Bestämmelserna om tillsyn över företagsförvärv tillämpas inte, om företagsförvärvet hör till tillämpningsområdet för rådets förordning (EEG) nr 4064/89 om kontroll av företagskoncentrationer, om inte kommissionen hänskjuter ärendet till konkurrensverket med stöd av artikel 9 i nämnda förordning.

11 b §

Till omsättningen för den som förvärvar bestämmanderätten, den som förvärvar sådan rörelse som avses i 11 § 1 mom. 2 punkten eller en del därav, och till omsättningen för det övertagande samfundet eller den övertagande stiftelsen vid absorptionsfusion, det överlåtande samfundet eller den överlåtande stiftelsen vid kombinationsfusion, och stiftaren av ett samföretag räknas

1) omsättningen för ett samfund eller en stiftelse som utövar bestämmanderätt däröver,

2) omsättningen för ett samfund eller en stiftelse över vilket eller vilken den utövar bestämmanderätt,

3) omsättningen för ett samfund eller en stiftelse över vilket eller vilken ett samfund eller en stiftelse som avses i 1 punkten utövar bestämmanderätt, samt

4) omsättningen för ett samfund eller en stiftelse över vilket eller vilken bestämmanderätt utövas av en och samma fysiska person som utövar bestämmanderätt över det samfund eller den stiftelse som nämns i det inledande stycket.

Till omsättningen för föremålet för förvärvet räknas

1) omsättningen för det samfund eller den stiftelse i vilket eller vilken bestämmanderätten förvärvas,

2) sådan omsättning som hänför sig till den affärsverksamhet som avses i 11 § 1 mom. 2 punkten eller till en del därav, eller

3) vid absorptionsfusion det överlåtande samfundets eller den överlåtande stiftelsens omsättning.

Till omsättningen för föremålet för förvärvet räknas även omsättningen för det samfund eller den stiftelse över vilket eller vilken ett samfund eller en stiftelse som avses i 2 mom. 1 eller 3 punkten utövar bestämmanderätt.

Om rörelse förvärvas i flera omgångar, anses omsättningen för föremålet för förvärvet omfatta den sammanräknade omsättning som hänför sig till sådan rörelse som under de två föregående åren före förvärvet har förvärvats från samma samfund eller stiftelse.

Till omsättningen för föremålet för förvärvet räknas dessutom omsättningen för samtliga samfund och stiftelser som är verksamma i samma bransch i Finland och i vilka förvärvaren har förvärvat bestämmanderätt under de två föregående åren före förvärvet.

Närmare bestämmelser om hur omsättningen skall räknas utfärdas av vederbörande ministerium.

11 c §

Företagsförvärv skall anmälas till konkurrensverket inom en vecka från det att

- 1) bestämmanderätten förvärvades,
- 2) sådan rörelse som avses i 11 § 1 mom. 2 punkten eller en del därav förvärvades,
- 3) ett köpeanbud som avses i 6 kap. 2 § värdepappersmarknadslagen (495/1989) offentliggjordes,
- 4) ett beslut om fusion fattades av de samfund som deltar i fusionen, eller
- 5) ett beslut om grundande av ett samföretag fattades vid ett konstituerande möte.

Sådant företagsförvärv på vilket bestämmelserna i 3, 16 eller 16 a kap. lagen om försäkringsbolag (1062/1979), 3 eller 10 kap. lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag (354/1997), 1 kap. 2 § 3 mom. eller 14 kap. lagen om försäkringsföreningar (1250/1987), 11 kap. lagen om pensionsstiftelser (1774/1995) eller 12 kap. lagen om försäkringskassor (1164/1992) tillämpas, skall anmälas till konkurrensverket inom en vecka från det att parterna i förvärvsavtalet fick kännedom om Försäkringsinspektionens samtycke eller om att Försäkringsinspektionen inte motsätter sig förvärvet. Någon anmälan om företagsförvärv behöver dock inte göras, om Försäkringsinspektionen, enligt vad som bestäms i de lagar som nämns i detta moment, av konkurrensverket begärt ett utlåtande angående förvärvet och om konkurrensverket i sitt utlåtande har ansett att det inte föreligger något hinder för godkännande av förvärvet.

Anmälningsskyldigheten gäller den som förvärvar bestämmanderätt, den som förvärvar en rörelse eller en del därav, de samfund eller stiftelser som deltar i en fusion och

stiftarna av ett samföretag.

Närmare bestämmelser om anmälningsskyldigheten utfärdas av vederbörande ministerium.

11 d §

Marknadsdomstolen kan på framställning av konkurrensverket förbjuda eller förordna om hävande av ett företagsförvärv eller uppställa villkor för fullföljande av förvärvet som resulterar i uppkomst eller förstärkning av sådan dominerande ställning på marknaden som på ett märkbart sätt hindrar konkurrensen på den finländska marknaden eller på en avsevärd del av den.

Marknadsdomstolen kan på framställning av konkurrensverket utöver vad som föreskrivs i 1 mom. förbjuda också ett sådant företagsförvärv på elmarknaden som resulterar i att den sammanräknade mängd elektricitet som med 400 V spänning överförs i distributionsnätet av parterna i företagsförvärvet eller av sådana samfund eller anläggningar som bedriver distributionsnätsverksamhet och som står i ett sådant förhållande till parterna som avses i 11 b § 1-3 mom. överskrider 25 procent av den mängd elektricitet som på motsvarande sätt överförs i hela landet.

Om sådant hindrande av konkurrensen som avses i 1 mom. eller sådana skadliga verkningar av ett företagsförvärv som avses i 2 mom. kan undvikas genom att villkor uppställs för fullföljande av förvärvet, skall konkurrensverket i stället för att göra en framställning om saken förhandla och förordna om sådana villkor som skall iakttas.

Konkurrensverket kan förena villkor med vite. Marknadsdomstolen kan förena förbud, förordnande eller villkor med vite. Vite döms ut av marknadsdomstolen.

11 e §

Konkurrensverket skall pröva en anmälan om företagsförvärv omedelbart. Initialt skall konkurrensverket avgöra om fortsatt utredning skall företas i saken. Om konkurrensverket inte meddelar beslut om fortsatt utredning inom en månad från det att anmälan togs emot, anses företagsförvärvet ha blivit godkänt. Fristen börjar inte löpa om anmälan har väsentliga brister.

Om konkurrensverket inte uppställer några villkor för eller gör någon framställning om förbud mot företagsförvärvet inom tre månader från det att konkurrensverket fattade beslut om fortsatt utredning, anses företagsförvärvet ha blivit godkänt. Marknadsdomstolen kan förlänga fristen med högst två månader.

Om konkurrensverkets befogenheter att förrätta inspektioner i samband med

behandlingen av ärenden som rör tillsyn över företagsförvärv gäller 10, 20 och 25 §.

11 f §

Parterna får inte vidta några åtgärder för att fullfölja företagsförvärvet, om inte något annat bestäms i denna lag eller under behandlingen av ärendet, innan ett slutligt beslut i förvärvsärendet har meddelats eller förvärvet annars anses ha blivit godkänt.

Vad som bestäms i 1 mom. utgör inget hinder för att fullfölja ett offentligt köpeanbud som avses i 6 kap. 1 § värdepappersmarknadslagen eller för att fullgöra inlösningssskyldighet enligt 6 kap. 6 § 1 mom. värdepappersmarknadslagen eller att fullgöra inlösningssskyldighet eller använda inlösningsrätt enligt 14 kap. 19 § 1 mom. lagen om aktiebolag.

Vad som bestäms i 1 mom. utgör inget hinder för meddelande av tillstånd att verkställa fusion. Verkställande av fusion får dock inte registreras innan ett slutligt beslut beträffande företagsförvärvet har meddelats eller förvärvet annars anses ha blivit godkänt.

Vad som föreskrivs i 3 mom. tillämpas också på sådan överlåtelse av affärsverksamheten som avses i lagen om affärsbanker och andra kreditinstitut i aktiebolagsform (1501/2001), lagen om andelsbanker och andra kreditinstitut i andelslagsform (1504/2001) samt i sparbankslagen (1502/2001).

11 g §

En näringsidkare som inte fullgör sin anmälningsskyldighet enligt 11 c §, eller som fullföljer ett företagsförvärv i strid mot 11 d eller 11 f §, skall åläggas att betala en påföljdsavgift enligt 8 §, om inte förfarandet anses vara obetydligt eller om det annars skall anses omotiverat att bestämma en påföljdsavgift för att trygga konkurrensen.

11 h §

I ett ärende där konkurrensverket har gjort en framställning om förbud mot företagsförvärv skall marknadsdomstolen meddela sitt beslut inom tre månader från det att framställningen gjordes. I annat fall anses företagsförvärvet ha blivit godkänt.

Ett förbud mot fullföljande av företagsförvärvet förfaller, om marknadsdomstolen inte inom en månad från det att framställning gjordes eller besvär anfördes bestämmer något annat.

11 i §

Konkurrensverket kan på ansökan undanröja ett villkor som ställts för fullföljande av ett

företagsförvärv eller mildra villkoret med anledning av att förhållandena på marknaden väsentligt har förändrats eller av något annat vägande skäl.

Utan hinder av ett tidigare beslut kan marknadsdomstolen på framställning av konkurrensverket förbjuda ett företagsförvärv eller bestämma att det skall hävas eller uppställa villkor för fullföljande av förvärvet, om parterna i förvärvet har lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter som haft väsentlig betydelse för avgörandet i saken eller om förvärvet har fullföljts i strid med 11 d eller 11 f §. Dessutom krävs det att konkurrensverkets framställning om ny behandling delges parterna i förvärvsavtalet inom ett år från det att beslutet vann laga kraft eller från det att företagsförvärvet fullföljdes.

4 kap

Procedurbestämmelser

12 §

Konkurrensverket skall reda ut konkurrensbegränsningar och deras verkningar. Om konkurrensverket anser att en näringsidkare eller en sammanslutning av näringsidkare begränsar konkurrensen på ett sätt som avses i 4-7 eller 9 §, skall det vidta nödvändiga åtgärder för att undanröja konkurrensbegränsningen eller dess skadliga verkningar. Konkurrensverket kan dock avstå från att vidta åtgärder, om konkurrensbegränsningen har endast ringa betydelse för den ekonomiska konkurrensen.

Länsstyrelsen skall reda ut konkurrensbegränsningar och deras verkningar samt på uppdrag av konkurrensverket vidta åtgärder för att undanröja begränsningarnas skadliga verkningar.

Har de skadliga verkningarna av en konkurrensbegränsning som avses i 9 § inte kunnat undanröjas genom förhandlingar eller på något annat sätt, skall konkurrensverket göra en framställning om saken till marknadsdomstolen.

Även Försäkringsinspektionen kan göra framställning om att en konkurrensbegränsning som huvudsakligen gäller försäkringsverksamhet skall behandlas av marknadsdomstolen.

13 §

13 § har upphävts genom L 30.4.1998/303.

14 §

Om det är nödvändigt att omedelbart förhindra tillämpning eller genomförande av en konkurrensbegränsning, kan konkurrensverket förbjuda den interimistiskt. Verket kan också interimistiskt ålägga en näringsidkare att leverera nyttigheter till en annan

näringsidkare på villkor som motsvarar dem som han erbjuder andra näringsidkare.

Konkurrensverket skall inom en vecka efter att ha utfärdat ett interimistiskt förbud eller åläggande hänskjuta sitt beslut till marknadsdomstolen. Konkurrensverket skall göra sin framställning om huvudsaken inom en månad från det att ett interimistiskt beslut meddelades. Om konkurrensverket inte gör någon framställning om saken eller hänskjuter sitt beslut om interimistiskt förbud eller åläggande till marknadsdomstolen inom föreskriven tid, förfaller förbudet eller åläggandet.

Innan konkurrensverket utfärdar ett interimistiskt förbud eller åläggande skall det bereda näringsidkaren eller sammanslutningen av näringsidkare tillfälle att bli hörd, om inte saken är brådskande eller det finns andra särskilda skäl.

De förbud eller ålägganden som konkurrensverket utfärdar kan förenas med vite. Vite döms ut av marknadsdomstolen.

15 §

Konkurrensbegränsningsärenden blir anhängiga vid marknadsdomstolen genom en framställning som avses i 8 § 3 mom., 11 d § 1 mom., 12 § 3 eller 4 mom., 14 § 2 mom., 16 §, 19 § 3 mom. eller 19 a § 2 mom. eller genom besvär som avses i 21 § 1 mom. Framställningen och besvären skall göras skriftligen.

Då en framställning eller besvär som avses i 1 mom. har kommit in till marknadsdomstolen skall saken före den egentliga behandlingen och under ledning av överdomaren eller en marknadsrättsdomare förberedas så att den utan dröjsmål kan avgöras. Någon förberedelse behövs inte om framställningen avvisas eller omedelbart förkastas såsom ogrundad.

Vid en förberedelse skall den näringsidkare eller sammanslutning av näringsidkare som framställningen gäller ges tillfälle att bemöta denna muntligen eller skriftligen. Med anledning av framställningen kan också höras den näringsidkare som konkurrensbegränsningen riktar sig mot. Förberedelsen får avslutas även om någon part inte har bemött framställningen.

15 a §

Marknadsdomstolen kan ålägga en part att infinna sig till sammanträdet och att lägga fram sin affärskorrespondens, sin bokföring, sina protokoll samt övriga handlingar som klarlägger konkurrensbegränsningen. Skyldigheten att uppvisa handlingar gäller inte handlingar som innehåller yrkeshemligheter av teknisk natur. Om skyldigheten att lägga fram handlingarna inte fullgörs eller om en part utan laga förfall uteblir från marknadsdomstolens sammanträde, kan parten vid vite åläggas att uppvisa handlingarna

eller infinna sig till sammanträdet.

På behandlingen och utredningen av ärenden tillämpas i övrigt förvaltningsprocesslagen (586/1996). Om behandlingens och handlingarnas offentlighet föreskrivs särskilt.

16 §

Om en konkurrensbegränsning har sådana skadliga verkningar som avses i 9 § eller om den är förbjuden enligt 4-7 §, kan marknadsdomstolen

1) förbjuda en näringsidkare eller en sammanslutning av näringsidkare att tillämpa ett avtal som avses i 9 § eller andra konkurrensbegränsande arrangemang eller ett därmed jämförbart förfarande eller ålägga en näringsidkare eller en sammanslutning av näringsidkare att upphöra med ett förfarande som strider mot 4-7 §, och

2) ålägga en näringsidkare att leverera en nyttinghet till en annan näringsidkare på villkor som motsvarar dem som han erbjuder andra näringsidkare i samma ställning.

17 §

Marknadsdomstolen kan förena ett förordnande, förbud eller åläggande som avses i 16 § med vite.

Ett förordnande, förbud och åläggande som avses i 1 mom. kan också utfärdas interimistiskt, för den tid marknadsdomstolen behandlar ett ärende. Härvid skall 1 mom. beaktas på motsvarande sätt.

Marknadsdomstolen skall behandla konkurrensverkets interimistiska förbud eller åläggande inom en månad från det att framställningen kom in och samtidigt bestämma om ett av konkurrensverket enligt 14 § 1 mom. interimistiskt utfärdat förbud eller åläggande skall vara i kraft under den tid domstolen behandlar ärendet. Härvid skall 1 mom. beaktas på motsvarande sätt.

Vite döms ut av marknadsdomstolen.

5 kap

Särskilda stadganden

18 §

Ett villkor, som har tagits in i avtal, stadgar eller beslut eller som har fogats till andra rättshandlingar eller regleringar och som strider mot 4-7 § eller mot ett förordnande, förbud eller åläggande som har meddelats av marknadsdomstolen eller mot ett

interimistiskt förbud eller åläggande som har meddelats av konkurrensverket, får inte tillämpas eller verkställas.

18 a §

En näringsidkare, som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot något av förbuden i 4-7 §, eller mot marknadsdomstolens beslut i vilket den har förklarat att konkurrensbegränsningen har sådana skadliga verkningar som avses i 9 §, är skyldig att ersätta en annan näringsidkare för den skada som han tillfogat denna. Skadeståndet omfattar ersättning för kostnader, prisskillnad, utebliven vinst samt annan direkt eller indirekt ekonomisk skada som har orsakats av konkurrensbegränsningen.

Skadeståndet kan jämkas, om fullt skadeståndsansvar bedöms som oskäligt tungt med tanke på förseelsens art, skadans omfattning, parternas situation och andra omständigheter.

Rätten till skadestånd preskriberas, om skadeståndstalan inte har väckts inom fem år från det att näringsidkaren fick kännedom om eller borde ha fått kännedom om att en skada har uppstått.

Vid prövning av en talan som avses i 1 mom. kan domstolen begära utlåtande av konkurrensverket.

19 §

Konkurrensverket kan på ansökan av en näringsidkare eller en sammanslutning av näringsidkare bestämma att 4-6 §§ inte skall tillämpas på en konkurrensbegränsning, om denna bidrar till en effektivare produktion eller distribution av nyttigheter eller främjar den tekniska eller ekonomiska utvecklingen och om nyttan huvudsakligen kommer kunderna eller konsumenterna till godo.

Konkurrensverket kan uppställa villkor för beviljande av dispens. Dispens kan beviljas tills vidare eller för en bestämd tid.

Om dispensvillkoren överträds eller om förhållandena väsentligt har förändrats sedan dispensen gavs, kan marknadsdomstolen på framställning av konkurrensverket återkalla den. Verket skall innan en sådan framställning görs höra dispensinnehavaren.

19 a §

Konkurrensverket kan på ansökan av en näringsidkare eller en sammanslutning av näringsidkare meddela ett beslut enligt vilket sökandens avtal, beslut eller förfarande, utgående från de uppgifter som denna lämnat, inte omfattas av förbuden i 4-6 § (*icke-*

ingripandebesked).

Marknadsdomstolen kan på framställning av konkurrensverket återkalla ett icke-ingripandebesked, om

- 1) förhållandena väsentligt har förändrats efter det att beslutet meddelades,
- 2) beslutet har grundats på oriktiga, vilseledande eller bristfälliga uppgifter, eller
- 3) rättspraxisen vid tillämpning av bestämmelserna om förbud i 4-6 § har ändrats väsentligt till följd av de beslut som har meddelats av marknadsdomstolen eller av högsta förvaltningsdomstolen.

19 b §

För en konkurrensbegränsning för vilken dispens eller icke-ingripandebesked har sökts kan ingen påföljdsavgift påföras för tiden från det att ansökan lämnades in till dess att konkurrensmyndighets beslut vunnit laga kraft, under förutsättning att den begränsande åtgärden vidtogs efter att ansökan hade lämnats in.

Vad som bestäms i 1 mom. utgör dock inget hinder för påförande av påföljdsavgift, om konkurrensverket inom två månader från det att ansökan kom in till verket har meddelat sökanden att avtalet, beslutet eller förfarandet på basis av den preliminära utredning som verket utfört omfattas av förbuden i 4-6 § och att ingen dispens därför kan beviljas.

20 §

Behöriga tjänstemän vid konkurrensverket och länsstyrelsen har rätt att förrätta inspektioner för att övervaka att denna lag och de med stöd av den utfärdade stadgandena och bestämmelserna följs. Konkurrensverket är skyldigt att på begäran av Europeiska gemenskapernas kommission utföra undersökningar så som bestäms i Europeiska gemenskapernas rättsakter.

Konkurrensverket biträder dessutom kommissionen vid undersökningar så som bestäms i Europeiska gemenskapernas rättsakter.

En näringsidkare och en sammanslutning av näringsidkare skall för inspektion eller undersökning ge tjänstemän som avses i 1 och 2 mom. tillträde till affärs- och lagerlokaler, markområden och fordon som de har i sin besittning. Tjänstemän som förrättar inspektion eller undersökning har rätt att granska näringsidkares eller deras sammanslutningars affärskorrespondens, bokföring, dataregistreringar och andra handlingar som kan ha betydelse för övervakningen av att denna lag samt de med stöd av den utfärdade stadgandena och bestämmelserna följs.

De tjänstemän som förrättar inspektion eller undersökning har rätt att kräva muntliga förklaringar på platsen och att kopiera de handlingar som granskas.

Polisen skall vid behov på begäran ge handräckning när inspektioner och undersökningar som avses i 1 och 2 mom. genomförs, så som stadgas särskilt.

21 §

I ett beslut som konkurrensverket har meddelat med stöd av denna lag får ändring sökas hos marknadsdomstolen i den ordning som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. I ett beslut som konkurrensverket har meddelat med stöd av 11 e § 1 mom. eller 14 § 1 mom., i ett meddelande enligt 19 b § 2 mom. eller i ett beslut om en inspektion som avses i 20 § får ändring inte sökas genom besvär. Ett beslut som konkurrensverket har meddelat med stöd av 10 § skall dock iakttas trots besvär om inte marknadsdomstolen bestämmer något annat.

I ett beslut som marknadsdomstolen har meddelat med stöd av denna lag får ändring sökas hos högsta förvaltningsdomstolen i den ordning som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. I marknadsdomstolens beslut angående ett beslut som har meddelats av konkurrensverket med stöd av 19 § 1 eller 2 mom. eller 19 a § 1 mom., och i marknadsdomstolens beslut som har meddelats med stöd av 11 e § 2 mom., får ändring inte sökas genom besvär. Marknadsdomstolens beslut skall iakttas trots besvär, om inte högsta förvaltningsdomstolen bestämmer något annat.

I beslut om handräckning som har meddelats med stöd av 20 § 5 mom. får ändring inte sökas genom besvär.

En påföljdsavgift verkställs utan dom eller beslut och med iakttagande av lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg (367/1961).

22 §

En påföljdsavgift får inte bestämmas för brott mot 4-7 §, om inte framställning till marknadsdomstolen har gjorts inom fem år från det att konkurrensbegränsningen upphörde att gälla eller konkurrensverket fick vetskap om den.

23 §

Den upplysningsskyldighet som stadgas i 10 och 11 §§ samt den skyldighet att uppvisa handlingar som nämns i 20 § 2 mom. gäller inte yrkeshemligheter av teknisk natur.

24 §

24 § har upphävts genom L 21.5.1999/623.

25 §

Den upplysningskyldighet och den skyldighet att uppvisa handlingar som avses i 10 §, den anmälnings- och upplysningskyldighet som avses i 11 c § samt de skyldigheter som avses i 20 § kan konkurrensverket förena med vite. Vite döms ut av marknadsdomstolen.

26 §

När vite enligt denna lag föreläggs och döms ut skall viteslagen (1113/90) i övrigt tillämpas.

27 §

Straff för ingivande av osant intyg till myndighet bestäms i 16 kap. 8 § strafflagen.

Då domstolen behandlar ett mål som gäller konkurrensbegränsningsförseelse skall den bereda konkurrensverket tillfälle att yttra sig. Domstolen kan på eget eller en parts initiativ be marknadsdomstolen ge ett utlåtande om ärendet, om avgörandet förutsätter särskild förtrogenhet med konkurrensärenden.

28 §

28 § har upphävts genom L 21.5.1999/623.

29 §

Närmare stadganden om verkställigheten av denna lag utfärdas vid behov genom förordning.

30 §

Denna lag träder i kraft den 1 september 1992. Lagens 6 § skall likväl tillämpas först sedan sex månader har förflutit från ikraftträdandet.

Genom denna lag upphävs lagen den 29 juli 1988 om konkurrensbegränsningar (709/88).

Beslut som har meddelats med stöd av den lag som nämns i 2 mom. förblir i kraft.